

Mfv.I.10.793/2009/4.szám

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Varga István pártfogó ügyvéd által képviselt I.r., II.r., III.r., IV.r., V.r., VI.r., VII.r., VIII.r. felpereseknek a dr. Sári Péter ügyvéd által képviselt I.r., II.r., III.r. alperesek ellen munkaviszony megszüntetése iránt a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróságnál 2.M.113/2005. szám alatt megindított és másodfokon a Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.21.708/2008/4. számú közbenső ítéletével jogerősen elbírált perében az említett másodfokú határozat ellen az alperesek által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. szeptember 22. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő **k ö z b e n s ő í t é l e t e t :**

A Legfelsőbb Bíróság a Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.21.708/2008/4. számú közbenső ítéletét hatályában fenntartja. Kötelezi az I.r. alperest, hogy fizessen meg - tizenöt nap alatt - a felperesek pártfogó ügyvédjének felperesenként 5.000 (ötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - külön felhívásra - 96.000 (kilencvenhatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket. Amennyiben a perköltség és/vagy az illeték az I.r. alperestől nem hajtható be, annak megfizetésére másodlagosan egyetemlegesen a II.r. és a III.r. alperesek kötelesek.

I n d o k o l á s :

A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 2.M.113/2005/60. számú közbenső ítéletében megállapította, hogy a felperesek munkaviszonyban álltak az I.r. alperessel. Az I.r. alperes jogellenesen szüntette meg a felperesek munkaviszonyát, ezért a munkaviszonyuk a közbenső ítélet jogerőre emelkedése napján szűnik meg. Az ítélet indokolása szerint a csatolt útnyilvántartások alátámasztják a felperesek azon állítását, hogy az I.r. alperes részére végzett szórólap terjesztés rendszeres munkavégzést feltételezett. Egyúttal a munkáltató részére folyamatosan rendelkezésre kellett állniuk ahhoz, hogy ezen kötelezettségüknek a cipővásárok napja előtt eleget tudjanak tenni. Az ellátandó feladat folyamatosan, ismétlődően jelentkezett, és ennek elvégzése meghaladta a napi nyolc órát az útnyilvántartásban foglalt adatokból megállapíthatóan. A munkát a felperesek az alperesek utasításai alapján látták el, amelynek keretében az I.r. alperes egyértelműen meghatározta, hogy mely helységeken kell a szórólapokat kiosztani. Az I.r. alperes élt az ellenőrzési jogával, ami azt jelentette, hogy az I.r. felperesnek hetente részletesen el kellett számolnia az átvett „üzemanyag pénzzel”. A munkavégzés jellegéből és gyakoriságából adódóan a felperesek munkaereje egy irányban volt lekötve, kizárólag az I.r. alperes részére történő munkavégzésre irányult. Az I.r. alperes a munka ellenértékét rendszeresen, heti gyakorisággal fizette ki. Az alperesek az I.r. felperessel voltak közvetlen kapcsolatban, azonban tudomásul vették, hogy a munka mennyiségére figyelemmel az I.r. felperesen kívül több személy munkavégzése is szükséges. Az I.r. felperes a munkába lépő személyekről az alpereseket tájékoztatta, akik tudomásul vették ezt a tényt. A végzendő munka,

a munkafeltételek, a munkavégzés ellenértéke mindegyik felperes vonatkozásában megfelelt az I.r. felperessel kötött szóbeli megállapodásnak. A felperesek által három munkacsoportban végzett munkavégzéshez az I.r. alperes három személygépkocsit biztosított, és annak költségeit fedezte. A fenti munkaviszony megállapíthatóságára vonatkozó elsődleges és másodlagos jellemzők alapján a bíróság a felperesek keresetének helyt adva megállapította, hogy munkavégzés keretében végezték az I.r. alperes részére a tevékenységüket. A Pp. 349/B. § (2) bekezdésében foglalt kizárólagos illetékességi szabály alapján nem adott helyt az alperesek illetékességi kifogásának. Peradat, hogy az alperesek székhelye B.-n van, azonban az is megállapítható volt, hogy az I.r. alperes még a kereset benyújtásának időpontjában is látott el valamely tevékenységet a K. alatt, ezenkívül a felperesek a munka végeztével ezen telephelyen számoltak el az alperesekkel, és vették át a szórólapokat. A személygépkocsi használatára vonatkozó engedélyt is K.-n állították ki 2004. november 24-én, így a munkavégzés helyére tekintettel a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság az illetékességét megállapította. Miután az I.r. alperes az Mt. 89. § (1) és (2) bekezdését megsértve szóban, egyoldalú jognyilatkozattal szüntette meg a felperesek munkaviszonyát, ezért ezen intézkedése jogellenes volt. A munkaügyi bíróság elutasította a felpereseknek egy alperesnél történt céges összejövetelről készült felvétel megtekintésére vonatkozó indítványát, mivel azt titokban készítették, és így az a perben bizonyítékként nem volt felhasználható. Az alperesek fellebbezése folytán eljáró Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.21.708/2008/4. számú közbenső ítéletével az elsőfokú közbenső ítéletet azzal a pontosítással hagyta helyben, hogy az I.r., II.r., és a III.r. felperesek munkaviszonya 2003. november 1-jétől, a IV.r., V.r., VI.r. felperesek munkaviszonya 2004. május 31-étől, a VII.r., VIII.r. felperesek munkaviszonya pedig 2004. április 30-ától állt fenn az I.r. alperesnél. Kötelezte az I.r. alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesek pártfogó ügyvédjének felperesenként 5.000, mindösszesen 40.000 forint másodfokú perköltséget, valamint az államnak 96.000 forint fellebbezési illetéket. Rögzítette, hogy amennyiben a perköltség és/vagy az illeték az I.r. alperestől nem hajtható be, annak megfizetésére másodlagosan a II.r., és a III.r. alperesek egyetemlegesen kötelesek. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan állapította meg, a döntése azonban törvényes és lényegében megalapozott volt. A megyei bíróság ismételten meghallgatta a III.r. alperest, majd a felperesek indítványára részbizonyítás keretében meg kívánta tekinteni a III.r. alperes és az I.r. felperes 2004. november 26-ai beszélgetéséről készült, már az elsőfokú eljárásban becsatolt videofelvételt is. Erre azért nem került sor, mert a III.r. alperes elismerte, hogy a videofelvétel alapján készült „szöveggönyvben” rögzített nyilatkozatokat megtette. A „szöveggönyv” alapján a másodfokú bíróság kiegészítette a tényállást. E szerint az I.r.

alperes hetente öt napon, összesen 30 helyszínen árult cipőt, előtte az érintett településeken a felperesek terítették az árút reklámozó szórólapokat. A III.r. alperes az I.r. felperessel a munkakapcsolat megszakítása tárgyában folytatott megbeszélés során kijelentette, hogy

1.) a felperesek választhatnak: kevesebb pénzért, szabályosan bejelentett munkavállalókként dolgoznak, vagy magasabb juttatásért; 2.) a felpereseknek a kialkudott pénzt az elvégzett munkáért kifizette. Elismerte, hogy miután a munkavégzés a tervezetthez képest három héttel korábban befejeződött, erre az időre a felpereseknek (9 főnek) összesen 810.000 forintot kívánt kifizetni. Az így kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság szerint a munkaügyi bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felpereseket a munkaviszonyra jellemző módon napi munkavégzési kötelezettség terhelte. Munkájukat az I.r. alperes utasítása, ellenőrzése mellett látták el, és meghatározott időnként a közterhek levonása nélkül munkabért kaptak. E körülményeket az alperesek tagadásával szemben az érdektelen K.K.ZS., valamint F.I. tanúvallomása is igazolta. A megyei bíróság a rejtett kamerával készült videofelvétel, és az ez alapján szerkesztett szöveggönyv bizonyítékként való felhasználását a Legfelsőbb Bíróság Pfv.I/A.22.539/1999. számú határozata által kialakított általános bírói gyakorlat alapján lehetségesnek és törvényesnek ítélte. Kiemelte, hogy a bírósági eljárásban valamely jogellenes magatartásról titokban készült videofelvétellel való bizonyítás nem minősül visszaélésnek, és nem sérti a személyhez fűződő jogokat sem, mert az igazság kiderítésének és érvényesítésének közérdeket szolgáló jellege megelőzi a személyiségi jogok védelmét. A szöveggönyv tartalma kapcsán a megyei bíróság nem fogadta el a III.r. alperes azon védekezését, hogy a nyilatkozatai megtételekor kényszer, fenyegetés hatása alatt állt. Ezt ugyanis nem bizonyította. A III.r. alperes nyilatkozata alapján megállapítható volt, hogy a felek között munkaviszony állt fenn. Ha ez nem így lett volna, akkor a III.r. alperes nem tehetett volna olyan lehetőségre utaló kijelentést, amely szerint a felperesek választhatnak a bejelentéssel, vagy „feketén” történő foglalkoztatás között. A tevékenység időelőtti befejezése miatt ígért díjazást lényegében felmondási bért takart.

Attól függetlenül, hogy az alpereseknek csak az I.r. felperessel volt személyes és közvetlen kapcsolata, a „szöveggönyv” alapján megállapítható volt, hogy a cég képviselője, a III.r. alperes végig tisztában volt azzal, hogy a munkafeladatokban az I.r. felperes családtagjai is részt vettek. Ezért is tett együttesen számukra ajánlatot a felmondási bér kifizetésére. Az a tény, hogy az I.r. felperes szabadon dönthetett az alkalmazotti csoport létrehozásáról és irányításáról, a csoporttagok közötti bér felosztásáról, ez ténylegesen munkáltatói jogkör gyakorlást jelent. A megyei bíróság utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyalás anyagává tette a felperesek ellen folyt büntetőeljárás anyagát, de ezt a tényállás

megállapítására nem használta fel, mert a felek előadására, a meghallgatott tanúk vallomására támaszkodott. Álláspontja szerint az illetékesség körében is jogszerűen döntött az elsőfokú bíróság. Annak ugyanis nincs jelentősége, hogy a perindításkor az I.r. alperes székhelye már F.m.-n kívül volt, mert a Pp. 349/B. § (2) bekezdés értelmében a munkáltató azon telephelye határozza meg elsődlegesen a munkaügyi bíróság illetékességét, ahol a munkavállaló a munkaszerződés alapján munkát végez vagy végzett. A felperesek ugyan az egész ország területén szórólapoztak, de mindvégig a K.V. kapták meg a munkavégzésre vonatkozó utasításokat, szórólapokat, útitervet, itt számoltak el, és itt kapták meg a bérüket. Ezért az Mt. 76/C. § (2) bekezdésre tekintettel ezt kell a munkavégzés helyének tekinteni függetlenül attól, hogy ezt a cégbíróságon telephelyként bejegyezték-e. Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben kérték a közbenső ítélet „megváltoztatásával” a felperesek keresetének elutasítását perköltségben való marasztalásuk mellett. Kérték a felülvizsgálati kérelmük részének tekinteni a fellebbezésükben foglaltakat. Hivatkoztak arra, hogy a jogerős ítélet a Pp. 206. §-ába ütközően állapította meg a tényállást. A felperesek a tényállításaikat ugyanis saját nyilatkozatukon kívül a büntetőügyben tett vallomásukkal kívánták alátámasztani, így az elsőfokú bíróság tényállás nélkül hozta meg a közbenső ítéletet, amelyet a másodfokú bíróság jogellenesen, egy engedély nélkül felvett video adataival egészített ki a III.r. alperes és az I.r. felperes beszélgetését kiragadva értelmezve, téves következtetéseket levonva. Álláspontjuk szerint a bíróságok egy nem létező telephelyre alapították kizárólagos illetékességüket, figyelmen kívül hagyva, hogy a felperesek soha nem dolgoztak K.-n. A másodfokú bíróság az engedély nélkül készült videofelvétel jogtalan felhasználásakor nem vizsgálta, hogy a III.r. alperes kényszer és fenyegetés hatása alatt tette-e az általa értékelt nyilatkozatokat. A felperesek a felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős közbenső ítélet hatályában történő fenntartását kérték. A felülvizsgálati kérelem nem alapos. A felülvizsgálati kérelem önálló rendkívüli jogorvoslati kérelem. Ezért a törvény értelmében abban pontosan meg kell jelölni a jogszabálysértést és annak indokait. Ebből következően nem felel meg a törvénynek a korábbi beadványokra (például a fellebbezésre) történő utalás, így a Legfelsőbb Bíróság az alperesek felülvizsgálati kérelmének azon részeit bírálhatta el, amelyek a törvénynek megfelelnek [Pp. 272. § (2) bekezdés, BH.1995.99/2.], vagyis nem vonhatta vizsgálódási körébe az alperesek által fellebbezésükben előadottakat. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) bekezdésére tekintettel a rendelkezésre álló periratok alapján dönt, nincs helye a bizonyítékok újra értékelésének, azaz felülmérlegelésének. Az eljáró bíróságok a bizonyítékokat okszerűen, a logika szabályainak megfelelően értékelték, mérlegelésükről számot adtak [Pp. 221. § (1) bekezdés, 206. § (1) bekezdés], ezért az ügy

érdemét érintő jogszabálysértés, vagyis a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott bizonyítékok kirívóan okszerűtlen, logikátlan és iratellenes mérlegelése nem volt megállapítható. A másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a felek nyilatkozatai mellett a tanúvallomásokat és az okiratokat is értékelte. A Székesfehérvári Városi Bíróság által 13.B.5059/2006/19. számon a felperesekkel szemben hozott ítélet által megállapítottakat csak rögzítette, a büntetőügy egyéb adatait a perben nem használta fel. Erre afelülvizsgálati kérelem alaptalanul hivatkozott. A másodfokú bíróság nem követett el eljárásjogi szabálysértést, amikor a felperesek által tett bizonyítási indítvány alapján az engedély nélkül készült videofelvételről írásban rögzített nyilatkozatokkal a tényállást kiegészítette. Erre a hivatkozott eseti döntés alapján kialakított bírói gyakorlat, és a Polgári perrendtartásban rögzített szabad bizonyítás elve alapján lehetősége volt [Pp. 166. § (1) bekezdés]. Azt, hogy a másodfokú tárgyaláson a III.r. alperes által sem vitatottan elhangzott nyilatkozatait kényszer, fenyegetés hatására tette, a III.r. alperesnek kellett volna a perben bizonyítania, erre azonban peradat nem merült fel, a megyei bíróság erről szóló álláspontja is helytálló. Alaptalan az alperesek illetékességi kifogása. E körben az Mt. 76/C. § (2) bekezdése és a Pp. 349. §/B. § (2) bekezdése rendelkezéseit a bírói gyakorlatnak (MK.157.) megfelelően értelmezte a megyei bíróság. A fentiekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős közbenső ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta. Kötelezte a felek között fennállt munkaviszonyban munkáltatóként szereplő I.r. alperest a felperesek perköltsége viselésére a Pp. 78. § (1) bekezdés, és a 7/2002. (III.30.) IM rendelet 5. § (3), (5) bekezdés alapján. A II., és a III.r. alperesek perköltség viseléséről szóló rendelkezés a Gt. 97. § (1) bekezdésén alapul. Az I.r. alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 3. § (3) bekezdés, a 13. § (1) bekezdés alapján köteles az illeték viselésére a II., és a III.r. alperesek Gt. 97. § (1) bekezdésben foglalt mögöttes felelőssége mellett.

Budapest, 2010. szeptember 22.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hiteléül. Nné tisztviselő